

Кравчук Ольга

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри економіки та
економічної теорії Білан О.С.)

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Об'єктивні процеси розвитку прогресивних цифрових технологій привели до цивілізаційних змін світогосподарського розвитку та зумовили виникнення нового типу економіки – цифрової економіки, в рамках якої відбувається трансформація моделей бізнес-процесів конкурентоспроможних підприємств. Цифрова економіка характеризується постійними впровадженнями цифрових технологій, що обумовлені обробкою, зберіганням та швидкою подачею інформації в усіх сферах людської діяльності. Усі цифрові технології утворили так званий «цифровий вихор», що покращує можливості розвитку економіки та якість життя громадян.

У класичному розумінні цифрова економіка – це економіка, що базується на цифрових технологіях, яку ще називають інтернет-економікою, новою економікою, або веб-економікою. Більшість науковців під цифровою економікою розуміють виробництво, продаж і постачання продуктів за допомогою інформаційно комунікаційних мереж [2].

Особливістю цифрової економіки є її основні складові:

- 1) необхідна інфраструктура (програмне та апаратне забезпечення, телекомунікації, доступ до потрібних мереж);
- 2) електронний бізнес (процеси, які необхідні для функціонування підприємництва, що обов'язково проводяться через комп'ютерні мережі);
- 3) торгівля он-лайн.

Характерною особливістю цифрової економіки – це її зв'язок з економікою на вимогу (on-demand economy), яка передбачає не продаж товарів і послуг, а отримання доступу до них саме в той момент, коли це потрібно. Отримуються замовлення онлайн, а виконуються – офлайн [1]. Перевагами економіки на вимогу є:

- висока швидкість отримання необхідної послуги або товару;
- зниження їх вартості для кінцевого користувача завдяки зниженню кількості посередників;
- спрощення виходу постачальників товарів і послуг на користувачів.
- основним ресурсом є невичерпна, точна, надійна, правдива та своєчасна інформація.

Також основним позитивним показником є те, що не потрібно, як в епоху ринкової економіки і за часів Сміта, розраховувати точку беззбитковості

функціонування підприємства і оптимальну кількість випуску продукції, неважливими є її розмір компанії: вона може успішно розвиватись навіть у тому випадку, якщо є маленькою. При цьому власник може бути одночасно і керівником, і робітником, тому що головним у цифровій економіці був, є і буде клієнт.

На сьогодні технологічні зміни мають значний вплив на економічний розвиток в Україні. За даними Світового банку цифрові дивіденди (результати від цифрової діяльності) дають величезний поштовх до зростання економіки, покращення ефективності діяльності підприємств. Відповідно відбувається притік нових інвестицій, як результат – зростають податкові надходження в державу [3].

Водночас функціонування цифрових технологій супроводжується і певними викликами, що повинно подолати суспільство і держава для успішного впровадження цифрової економіки надалі:

- тимчасове зниження продуктивності праці після введення нових технологій;
- скорочення чисельності робочої сили (як результат-зростання технологічного безробіття);
- необхідність перепідготовки працюючих до потрібного рівня кваліфікації;
- проблема з використанням нелегального і піратського програмного забезпечення;
- значні зміни в регіональній структурі розміщення продуктивних сил, необхідній освіті і кваліфікаціях персоналу, інфраструктурі;
- посилення захисту прав інтелектуальної власності тощо.

Як бачимо, цифрова епоха змінює підхід до ведення бізнесу, а також вимоги до використовуваних інформаційних технологій.

Отже, сьогодні цифрова економіка виступає ефективною основою розвитку системи державного управління, економіки, бізнесу, соціальної сфери і всього суспільства. Для успішного розвитку цифрової економіки в Україні потрібна ефективна державна політика щодо подолання «цифрового розриву» та стимулювання розвитку цифрової економіки. Ключовою стратегією щодо «цифровізації» України має стати робота з внутрішнім ринком, а ключовими ініціативами – формування у споживачів (бізнес, держава, громадяни) мотивацій та потреб у «цифрових технологіях». Країна не може бути успішною в розвитку цифрової економіки за відсутності необхідної нормативно-правової бази, стратегії розвитку економіки, що базується на цифрових технологіях. Але не менш важливим є формування професійних навичок, базової ІКТ-грамотності, підготовка до професійної кар'єри, сприяння навчанню протягом усього життя.

Використані джерела

1. Веретюк С. М. Визначення пріоритетних напрямків розвитку цифрової економіки в Україні. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf.
2. Коляденко С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/901/1/Karcheva_Digital_economy.pdf.
3. Пивоваров Ю. Навіщо Україні цифрова економіка. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2385945-ukraina-perehodit-na-cifrovu-ekonomiku-so-ce-oznaca.html>.
4. Фіщук В. Цифрова економіка – це реально. URL: http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/901/2/Karcheva_Digital_economy_engl.pdf.

Красношарпа Михайло

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: д.е.н., професор кафедри економіки та економічної теорії Козюк В.В.)

БОРГОВА КРИЗА: МІЖНАРОДНИЙ КОНТЕКСТ

Глобалізаційні процеси в контексті економічної глобалізації виступають рушієм економічного розвитку країни. Глобалізація світової економіки є надскладною, багатовимірною і не завжди однозначною проблемою, яка базується на політичних та економічних взаємозв'язках між державами, формуючи систему національних економік. Ми погоджуємося із думкою науковця Ліфанової М.І., що «економічна глобалізація обов'язково супроводжується пожевленням міжнародних фінансових потоків, зростанням обсягів світової зовнішньої заборгованості, що провокує фінансову нестабільність глобальної економіки, відповідно провідним місцем у процесі формування та реалізації економічної політики держави займає збалансована боргова політика» [1].

Та все ж таки питання глобалізації на сьогоднішній день є дискусійним у світовій науковій та бізнесовій спільноті. На 49-му щорічному економічному форумі в Давосі, актуальною темою обговорення стало переосмислення глобалізації, від якої постраждало багато людей в розвинутих країнах. Як результат, держави стають більш закритими та припиняють співпрацювати: тільки 61% європейців ставляться позитивно до багатосторонності, у порівнянні до 88% в Південній Азії та в Африці. МВФ, який впродовж довгих років агітував за глобалізацію, зараз боїться наслідків зростаючої нерівності, протекціонізму та націоналізму, які штовхають «сонну світову економіку» до чергової кризи [2].

Згідно із популярною теорією про десятирічні економічні цикли саме у